

1.2. ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ (ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ՆԵՐ)

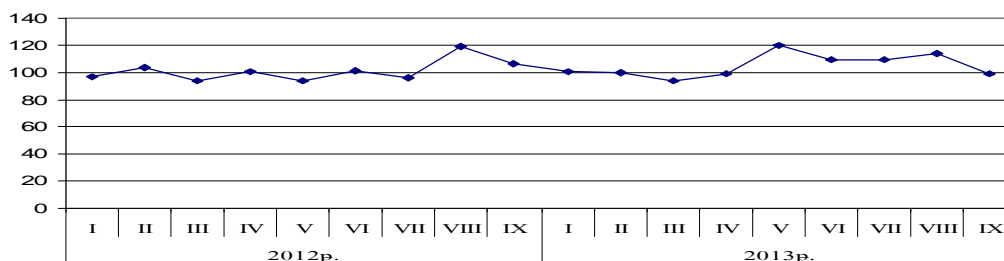
1.2.1. Արդյունաբերություն

Արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը և իրացումը: 2013թ. հունվար-սեպտեմբերին հանրապետությունում, փաստացի գներով, թողարկվել է 29920.4 մլն դրամի արդյունաբերական արտադրանք, իրացվել է 29977.8 մլն դրամի պատրաստի արտադրանք, որից՝ ԱՊՀ երկրներում՝ 9644.7 մլն դրամի, այլ երկրներում՝ 258.3 մլն դրամի: ԱՊՀ երկրներում իրացված արտադրանքի ծավալը նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի նկատմամբ կազմել է 108.0 տոկոս, իսկ այլ երկրներում՝ 56.6 տոկոս:

2012թ. հունվար-սեպտեմբերի նկատմամբ արդյունաբերական արտադրանքի ֆիզիկական ծավալի ինդեքսը կազմել է 104.1 տոկոս, իսկ առանց էլեկտրաէներգիայի, գազի, ջրի արտադրության և բաշխման՝ 101.6 տոկոս:

Արդյունաբերական արտադրանքի կառուցվածքում պետական և ոչ պետական հատվածների տնտեսավարող սուբյեկտների կողմից թողարկված արտադրանքի տեսակարար կշիռները կազմել են համապատասխանաբար՝ 27.9 տոկոս և 72.1 տոկոս, 2012թ. հունվար-սեպտեմբերի համապատասխանաբար՝ 26.0 և 74.0 տոկոսի դիմաց:

Արդյունաբերական արտադրանքի ծավալի դինամիկան ըստ ամիսների
%-ով նախորդ տարվա համապատասխան ժամանակաշրջանի նկատմամբ

Արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը և արտադրության ինդեքսները,
2012 և 2013 թթ. հունվար-սեպտեմբերին

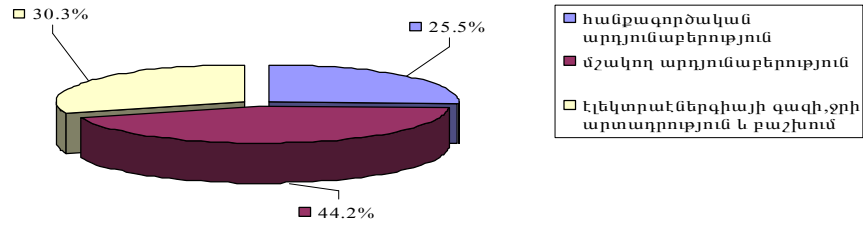
	Թողարկված արտադրանքի (աշխատանքների, ծառայությունների) ծավալը, ընթացիկ գներով, մլն դրամ	տոկոսներով	
		նախորդ տարվա համապատասխան ժամանակաշրջանի նկատմամբ	նախորդ ժամանակաշրջանի նկատմամբ [#]
2012թ.			
Հունվար	2902.7	96.8	63.8
Փետրվար	3113.0	103.4	106.9
Մարտ	3591.0	93.9	105.8
I եռամսյակ	9606.7	97.7	75.5
Ապրիլ	3214.7	100.8	93.2
Մայիս	3061.7	93.9	91.5
Հունիս	3224.9	101.1	115.9
II եռամսյակ	9501.3	98.5	98.9
Հունվար-հունիս	19108.0	98.1	X
Հուլիս	3135.2	95.8	88.7
Օգոստոս	3000.9	119.1	127.8
Սեպտեմբեր	3435.6	106.8	97.9
III եռամսյակ	9571.7	106.2	100.7
Հունվար-սեպտեմբեր	28679.7	100.7	X
2013թ.			
Հունվար	3028.0	100.6	64.9
Փետրվար	3203.3	99.6	108.1
Մարտ	3399.8	93.5	107.8
I եռամսյակ	9631.1	97.7	79.8
Ապրիլ	3162.9	99.0	89.7
Մայիս	3386.6	120.2	110.4
Հունիս	3500.5	109.2	101.3
II եռամսյակ	10050.0	105.5	109.0
Հունվար-հունիս	19681.1	103.2	X
Հուլիս	3138.3	109.6	103.0
Օգոստոս	3577.1	109.8	89.4
Սեպտեմբեր	3523.9	99.3	114.9
III եռամսյակ	10239.3	101.3	105.8
Հունվար-սեպտեմբեր	29920.4	104.1	X

Արդյունաբերական արտադրանքի արտադրությունն
ըստ գործունեության հիմնական տեսակների

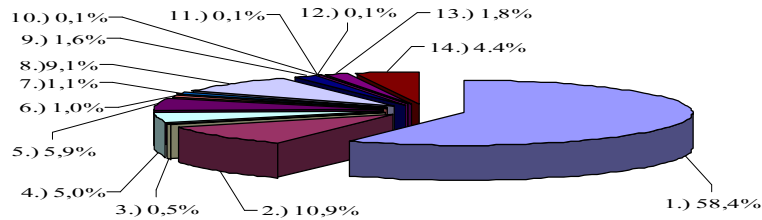
	/մլն դրամ/		
	Արտադրանքի (աշխատանքների, ծառայությունների) ծավալը, փաստացի գներով ¹	Պատրաստի արտադրանքի իրացումը, փաստացի գներով ¹	Արդյունաբերական արտադրանքի ֆիզիկական ծավալի ինդեքսը, %
Ամբողջ արդյունաբերությունը	29920.4	29977.8	104.1
այդ թվում՝			
հանքագործական արդյունաբերություն	7634.9	7686.0	112.6
որից՝			
մետաղե հանքաքարերի արդյունահանում	7026.2	7152.7	109.9
հանքագործական արդյունաբերության այլ ճյուղեր	608.7	533.3	155.7
մշակող արդյունաբերություն	13210.5	13216.8	96.2
որից՝			
սննդամթերքների արտադրություն	7711.1	7655.0	105.3
խմիչքների արտադրություն	1436.8	1468.2	100.7
հագուստի արտադրություն, մորթու մշակում և ներկում	70.1	76.8	33.8
կաշվի, կաշվե արտադրատեսակների և կոշիկեղենի արտադրություն	658.1	741.7	91.8
բնափայտի մշակում և փայտե արտադրատեսակների արտադրություն	784.4	756.6	128.3
հրատարակչական և պոլիգրաֆիական գործունեություն, գրանցված տեղեկատվություն պարունակող կրիչների բազմացում	131.0	130.8	89.6
ռետինե և պլաստմասսայե արտադրատեսակների արտադրություն	149.6	103.9	47.9
այլ ոչ մետաղական հանքային արտադրատեսակների արտադրություն	1204.0	1223.0	80.2
պատրաստի մետաղե արտադրատեսակների արտադրություն	214.5	214.5	85.9
մեքենաների և սարքավորանքի արտադրություն	9.1	9.1	26.0
էլեկտրական մեքենաների և էլեկտրա-սարքավորանքի արտադրություն	14.3	14.3	-
ռադիոյի, հեռուստատեսության և կապի համար սարքավորանքի արտադրություն	14.6	17.6	52.0
բժշկական սարքավորանքի, չափիչ և օպտիկական սարքերի և ժամացույցների արտադրություն	233.9	233.9	64.0
կահույքի և ուրիշ խմբավորումներում չներառված այլ արտադրատեսակների արտադրություն	579.0	571.4	71.3
Էլեկտրաէներգիայի, գազի, ջրի արտադրություն և բաշխում	9075.0	9075.0	110.3
որանից՝			
Էլեկտրաէներգիայի, գազի, տաք ջրի և գոլորշու արտադրություն և բաշխում	9075.0	9075.0	110.3
որից՝			
Էլեկտրաէներգիայի արտադրություն և բաշխում	5772.7	5772.7	112.8
գազի արտադրություն, գազակերպ վառելիքի բաշխում խողովակաշարերով	2854.3	2854.3	104.5
գոլորշու և տաք ջրի մատակարարում	161.8	161.8	114.3
ջրի հավաքում, մաքրում և բաշխում	286.2	286.2	120.2

¹ Հաշվարկված են առանց ավելացված արժեքի և ակցիզային հարկերի

Արդյունաբերական արտադրանքի կառուցվածքն
ըստ արտադրության բաժինների, 2013թ. հունվար-սեպտեմբերին (%)

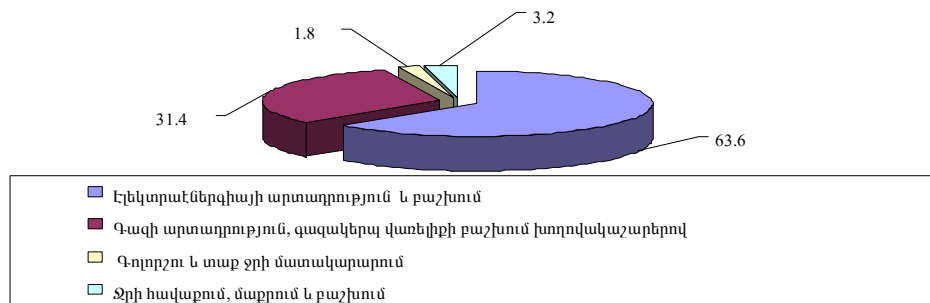

Մշակող արդյունաբերություն (%)

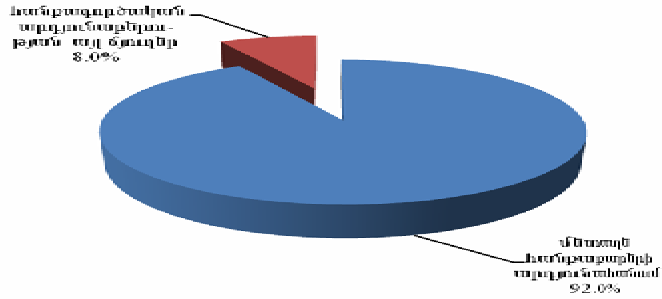

1. սննդամթերքների արտադրություն
2. խմիչքների արտադրություն
3. հագուստի արտադրություն, մորթու մշակում և ներկում
4. կաշվի, կաշվե արտադրատեսակների և կոշիկների արտադրություն
5. բնափայտի մշակում և փայտե արտադրատեսակների արտադրություն
6. հրատարակչական և պոլիգրաֆիական գործունեություն, գրանցված տեղեկատվություն պարունակող կրիչների բազմացում
7. ռետին և պլաստմասսայե արտադրատեսակների արտադրություն
8. այլ ոչ մետաղական հանքային արտադրատեսակների արտադրություն
9. պատրաստի մետաղե արտադրատեսակների արտադրություն
10. մեքենաների և սարքավորանքի արտադրություն
11. էլեկտրական մեքենաների և էլեկտրասարքավորանքի արտադրություն
12. ռադիոյի, հեռուստատեսության և կապի համար սարքավորանքի արտադրություն
13. բժշկական սարքավորանքի, չափիչ և օպտիկական սարքերի և ժամացույցների արտադրություն
14. կահույքի և ուրիշ խմբավորումներում չներառված այլ արտադրատեսակների արտադրություն

Էլեկտրաէներգիայի, գազի, ջրի արտադրություն և բաշխում (%)

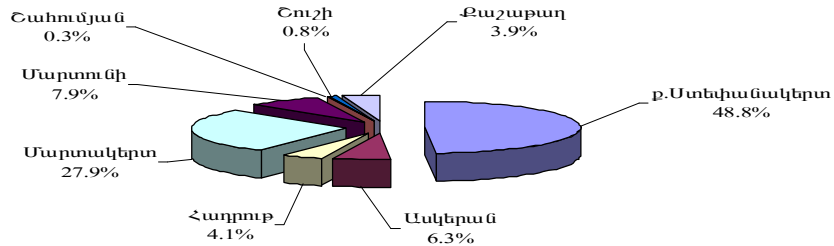
Հանքագործական արդյունաբերություն (%)

Տարածքային կտրվածքով նախորդ տարվա հունվար-սեպտեմբերի նկատմամբ արդյունաբերական արտադրանքի արտադրության ծավալն ավելացել է բոլոր շրջաններում, բացի Ստեփանակերտ քաղաքից:

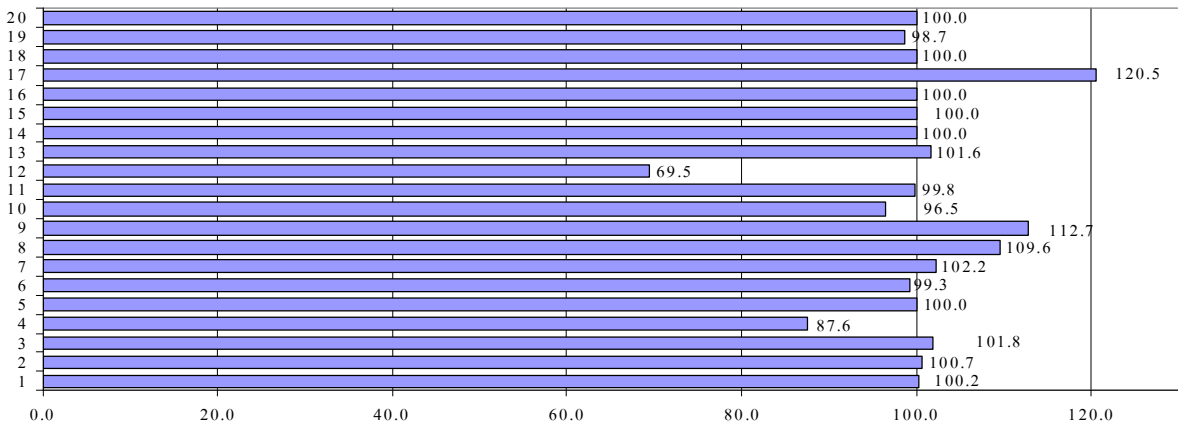
Ստեփանակերտ քաղաքում գործող արդյունաբերական կազմակերպությունների կողմից թողարկվել է ընդհանուր արդյունաբերական արտադրանքի 48.8 տոկոսը՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի 51.2 տոկոսի փոխարեն: Նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ արդյունաբերական արտադրանքի տարածքային կառուցվածքում աճել են Քաշաթաղի, Մարտակերտի, Ասկերանի, Հաղբուփի, Մարտունու շրջանների տեսակարար կշիռները համապատասխանաբար՝ 1.2, 0.7, 0.3, 0.1, 0.1 տոկոսային կետով: Ստեփանակերտ քաղաքում համանուն ցուցանիշը նվազել է 2.4 տոկոսային կետերով:

Արդյունաբերական արտադրանքի կառուցվածքն ըստ հանրապետության շրջանների, 2013թ. հունվար-սեպտեմբերին (%)

2013թ. հունվար-սեպտեմբերին թողարկված 29920.4 մլն դրամի արտադրանքի դիմաց իրացվել է 29977.8 մլն դրամի պատրաստի արտադրանք կամ 100.2 տոկոսը:

Արդյունաբերական արտադրանքի իրացվելիությունն ըստ տնտեսական գործունեության տեսակների (%)

- 1 Ամբողջ արդյունաբերությունը
- 2 Հանքագործական արդյունաբերություն
- 3 մետաղական հանքաքարերի արդյունահանում
- 4 հանքագործական արդյունաբերության այլ ճյուղեր
- 5 Մշակող արդյունաբերություն
- 6 սննդամթերքների արտադրություն
- 7 խմիչքների արտադրություն
- 8 հագուստի արտադրություն, մորթու մշակում և ներկում

- 9 կաշվի, կաշվե արտադրատեսակների և կոշկեղենի արտադրություն
- 10 բնափայտի մշակում և փայտե արտադրատեսակների արտադրություն
- 11 հրատարակչական և պոլիգրաֆիական գործունեություն, գրանցված տեղեկատվություն պարունակող կրիչների բազմացում
- 12 ռետինե և պլաստմասայե արտադրատեսակների արտադրություն
- 13 այլ ոչ մետաղական հանքային արտադրատեսակների արտադրություն
- 14 պատրաստի մետաղե արտադրատեսակների արտադրություն
- 15 մեքենաների և սարքավորանքի արտադրություն
- 16 էլեկտրական մեքենաների և էլեկտրասարքավորանքի արտադրություն
- 17 ռադիոյի, հեռուստատեսության և կապի համար սարքավորանքի արտադրություն
- 18 բժշկական սարքավորանքի, չափիչ և օպտիկական սարքերի և ժամացույցների արտադրություն
- 19 կահույքի և ուրիշ խմբավորումներում չներառված այլ արտադրատեսակների արտադրություն
- 20 էլեկտրաէներգիայի, գազի, ջրի արտադրություն և բաշխում

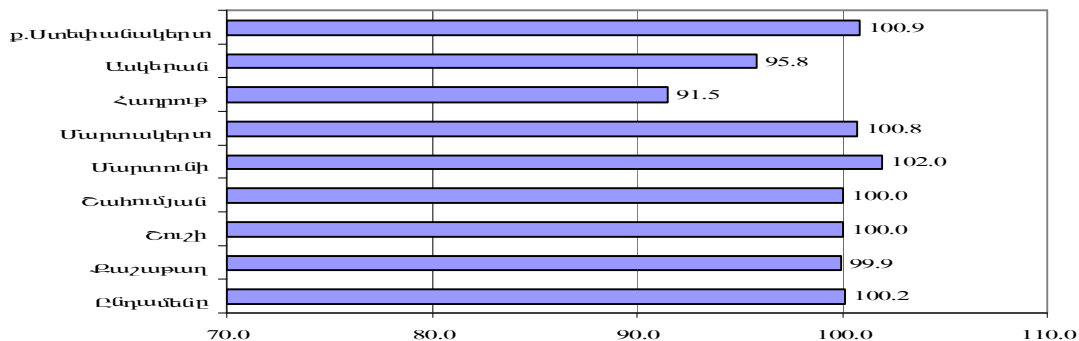
Ըստ տնտեսական գործունեության տեսակների՝ իրացվելիության նվազագույն մակարդակն արձանագրվել է ռետինե և պլաստմասայե արտադրատեսակների արտադրությունում, որտեղ իրացված արտադրանքի հարաբերակցությունը թողարկված արտադրանքի ծավալի նկատմամբ կազմել է 69.5 տոկոս: Տվյալ ցուցանիշի բարձր մակարդակ է դիտվել ռադիոյի, հեռուստատեսության և կապի համար սարքավորանքի արտադրություն (120.5 տոկոս) և կաշվի, կաշվե արտադրատեսակների և կոշկեղենի արտադրությունում (112.7 տոկոս):

2013թ. հունվար-սեպտեմբերին արդյունաբերական արտադրանքի արտադրությունը և իրացումն ըստ շրջանների բնութագրվում են հետևյալ տվյալներով.

**Արդյունաբերական արտադրանքի արտադրությունը
և իրացումն ըստ շրջանների, 2013թ. հունվար-սեպտեմբերին**

	Արտադրանքի /աշխատանքների, ծառայությունների/ ծավալը, փաստացի գներով, մլն դրամ	Պատրաստի արտադրանքի իրացումը, փաստացի գներով, մլն դրամ	Իրացված արտադրանքը թողարկված արտադրանքի ծավալի նկատմամբ, %
Ընդամենը	29920.4	29977.8	100.2
<i>այդ թվում՝</i>			
բ.Ստեփանակերտ	14592.4	14717.7	100.9
Ասկերան	1885.2	1806.7	95.8
Հաղրուք	1234.3	1129.5	91.5
Մարտակերտ	8352.3	8420.5	100.8
Մարտունի	2360.9	2409.1	102.0
Շահումյան	84.5	84.5	100.0
Շուշի	238.8	238.8	100.0
Քաշաթաղ	1172.0	1171.0	99.9

**Արդյունաբերական արտադրանքի իրացվելիության մակարդակն
ըստ շրջանների (%)**

Տարածքային կտրվածքով իրացվելիության ցածր մակարդակ է դիտվել Հաղրուքի, Ասկերանի և Քաշաթաղի շրջաններում համապատասխանաբար՝ 91.5, 95.8 և 99.9 տոկոս:

2013թ. հունվար-սեպտեմբերին արդյունաբերա-արտադրական անձնակազմի միջին ցուցակային թվաքանակը նախորդ տարվա համապատասխան ժամանակաշրջանի համեմատ կազմել է 108.2 տոկոս, ընդ որում՝ աճ արձանագրվել է հանքագործական արդյունաբերությունում, մշակող արդյունաբերությունում և էլեկտրաէներգիայի, գազի, ջրի արտադրության և բաշխման ոլորտում՝ համապատասխանաբար՝ 25.5, 4.1, 3.5 տոկոսներով:

Արդյունաբերությունում զբաղվածների միջին ցուցակային թվաքանակը
2012-2013թթ. հունվար-սեպտեմբերին

/ համապատասխան ժամանակաշրջանի միջին ցուցակային թիվը, մարդ /

	2012թ. հունվար- սեպտեմբեր	2013թ. հունվար- սեպտեմբեր	2013թ. հունվար- սեպտեմբերը 2012թ. հունվար-սեպտեմբերի նկատմամբ, %
Ամբողջ արդյունաբերությունը	5728	6199	108.2
<i>այդ թվում՝</i>			
Հանքագործական արդյունաբերություն	1166	1463	125.5
Մշակող արդյունաբերություն	2600	2706	104.1
Էլեկտրաէներգիա, գազ և ջրամատակարարում	1962	2030	103.5

Մեկ աշխատողի կողմից արտադրված արտադրանքն արդյունաբերական կազմակերպություններում 2013թ. հունվար-սեպտեմբերին կազմել է 4826.6 հազ. դրամ, դրամ, ինչը նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ նվազել է 191.8 հազ. դրամով կամ 3.8 տոկոսով:

Արդյունաբերական արտադրանքի արտադրության և իրացման ծավալները,
ըստ աշխատողների թվաքանակով որոշվող չափերի*, 2013թ. հունվար-սեպտեմբերին

	Տնտեսա- վարող սուբյեկտ- ների քանակը	Ընդամենի նկատմամբ,%	Աշխատող ների միջին ցուցակա- յին թվաքանա- կը, մարդ	Ընդամենի նկատմամբ,%	Թողարկ- ված արտա- դրանքի (աշխա- տանքների, ծառայու- թյունների) ծավալը, ընթացիկ գներով, մլն դրամ	Ընդամենի նկատմամբ,%	Պատրաս- տի արտա- դրանքի իրացումը, ընթացիկ գներով, մլն դրամ	Ընդամենի նկատմամբ,%
Ընդամենը ԼՂՀ	358	100.0	6199	100.0	29920.4	100.0	29977.8	100.0
<i>այդ թվում՝</i>								
մինչև 5 մարդ գերփոքր)	241	67.3	545	8.8	1400.9	4.7	1390.5	4.6
6-50 մարդ (փոքր)	93	26.0	1451	23.4	8626.6	28.8	8426.2	28.1
51-100 մարդ (միջին)	9	2.5	587	9.5	2201.6	7.4	2247.1	7.5
101 և ավելի մարդ (խոշոր)	15	4.2	3616	58.3	17691.3	59.1	17914.0	59.8

*Սույն բաշխվածությունը իրականացված է «Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության պետական աջակցության մասին» ԼՂՀ օրենքի համաձայն

Արդյունաբերական կազմակերպությունների ընդհանուր քանակում գերակշռել են գերփոքր և փոքր կազմակերպությունները, որոնց տեսակարար կշիռները կազմել են, համապատասխանաբար՝ 67.3 և 26.0 տոկոս: Հատկանշական է, որ 93.3 տոկոս կազմող գերփոքր և փոքր կազմակերպությունները թողարկել են արդյունաբերական արտադրանքի ընդհանուր ծավալի 33.5 տոկոսը, այն դեպքում, երբ կազմակերպությունների ընդհանուր թվաքանակում 6.7 տոկոս կազմող միջին և խոշոր կազմակերպություններին բաժին է ընկել արդյունաբերական արտադրանքի ամբողջ ծավալի 66.5 տոկոսը:

Սպառողական ապրանքների արտադրության ծավալը

/հաշվետու տարվա համարների բացթողնման գներով, մլն դրամ/

	2012թ. հունվար- սեպտեմբեր	Ընդամենի նկատմամբ, %	2013թ. հունվար- սեպտեմբեր	Ընդամենի նկատմամբ ,%	2013թ. հունվար- սեպտեմբերը 2012թ. հունվար -սեպտեմբերի նկատմամբ, %
Սպառողական ապրանքներ, ընդամենը	8446.1	100.0	8741.1	100.0	103.5
<i>այդ թվում՝</i>					
պարենային ապրանքներ	7589.9	89.9	7762.6	88.8	102.3

ԻՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

ոգելից խմիչքներ	741.0	8.8	877.7	10.0	118.4
ոչ պարենային ապրանքներ, ընդամենը	115.2	1.3	100.8	1.2	87.5
այդ թվում՝					
մշակութային և սպորտային և տնտեսական նշանակության	115.2	1.3	100.8	1.2	87.5

Ծանոթություն. Սպառողական ապրանքների արտադրության ծավալը հաշվարկված են առանց ավելացված արժեքի և ակցիզային հարկերի

Հաշվետու ժամանակահատվածում սպառողական ապրանքների արտադրության ծավալը կազմել է 8741.1 մլն դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի 8446.1 մլն դրամի դիմաց և աճել է 3.5 տոկոսով:

Հիմնական ապրանքատեսակների արտադրության դինամիկան (բնեղեն արտահայտությամբ)

	Չափման միավորը	2012թ. հունվար-սեպտեմբերին	2013թ. հունվար-սեպտեմբերին	2013թ. հունվար-սեպտեմբերին 2012թ. հունվար-սեպտեմբերին նկատմամբ, %
Էլեկտրական Էներգիայի արտադրությունը (սեփական արտադրություն)	մլն կՎտ/ժ	111.1	125.8	113.2
Մշակութային և սպորտային նշանակության ապրանքներ*	հազ. դրամ	433560.2	206660.0	47.7
որից՝ կ ա հ ու յ ք	հազ. դրամ	433560.2	206660.0	47.7
Կիր	տ	4.1	34.2	8.3 անգ
Գաջ	տ	2934.2	2416.6	82.4
Շինաքար	ք. մ	1457.1	2359.6	161.9
Բետոն	խ. մ	17380.1	14128.6	81.3
Ավազ	խ. մ	16324.7	15894.0	97.4
Խիճ	խ.մ	36607.7	24366.0	66.6
Ասֆալտ	տ	5332.0	3360.0	63.0
Երեսապատման սալեր	ք. մ	21060.3	20811.3	98.8
Մարմարե բլոկներ	խ. մ	261.3	308.7	118.1
Գրանիտե սալեր	ք. մ	0.0	738.4	-
Եզրային քարեր	զծ. մ.	2880.1	5747.3	199.6
Պատուհանի կառուցահատված (բլոկ)	ք. մ	4164.2	4040.5	97.0
որից՝ այլումինի կառուցվածքներ		3975.2	4047.0	101.8
Դռների կառուցահատված	ք. մ	2968.7	2091.7	70.5
Կարած ապրանքներ*	հազ. դրամ	207108.0	70043.3	33.8
Կոշիկ	հազ. գույգ	87.1	81.4	93.5
Խաղողի զինի	հազ. լիտր	140.8	97.3	69.1
Օղի	հազ. լիտր	621.2	500.9	80.6
որից՝ թթի օղի		42.3	92.5	2.2 անգ
Կոնյակ	հազ. լիտր	0.7	9.4	13.4 անգ
Ոչ ակոհոլային ըմպելիքներ	հազ. լիտր	489.0	590.0	120.7
Միս	տ	529.3	556.8	105.2
որից՝ թռչնի միս		529.3	474.3	89.6
Կարագ գյուղացիական	տ	19.5	20.3	104.1
Պանիր	տ	134.3	147.8	110.1
Կաթ	տ	189.6	190.6	100.5
Կաթնաշոռ	տ	172.9	185.6	107.3
Թթվասեր	տ	589.8	604.1	102.4
Մածուց	տ	439.9	473.5	107.6
Թան	տ	70.4	54.5	77.4
Այուր	տ	7008.4	7636.7	109.0
Մակարոնեղեն	տ	139.9	90.4	64.6
Բուսական յուղ	հազ. լիտր	59.3	50.9	85.8
Պոլիէթիլենային խողովակներ	հազ. զծ. մ	248.5	219.7	88.4

ԻՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

	Չափման միավորը	2012թ. հունվար-սեպտեմբերին	2013թ. հունվար-սեպտեմբերին	2013թ. հունվար-սեպտեմբերը 2012թ. հունվար-սեպտեմբերի նկատմամբ, %
Կադրնե տակառներ	հազ. լիտր	124.5	214.5	172.3
Մանրատախտակ	ք.մ	0.0	183.3	-
Խտանյութ	թ.տ.մ.	12591.0	14364.0	114.1
	չ.տ.մ.	11296.0	12969.0	114.8
Հանքաքար	չ.տ.մ.	209592.0	324365.0	154.8
Քարածուխ	տ	-	5967.6	-
Մղոցանյութ	խ.մ	1351.3	1581.5	117.0
Փայտե աղյուս (քրիկետ)	տ	-	794.2	-
Վառելիքայտ	խ.մ	16831.1	29262.8	173.9
Հաց և հացաբուլկեղեն	տ	13023.5	13444.8	103.2
Պահածոներ*	մլն դրամ	452.9	321.8	71.1
Հրուշակեղեն	տ	73.3	83.9	114.5
Չավարեղեն	տ	10.1	0.0	0.0

*) Հաշվարկված են առանց ավելացված արժեքի և ակցիզային հարկերի